

Verslag

**van de vergadering van
provinciale staten van Drenthe**

gehouden op 22 maart 2007

INHOUD

Opening	4
Mededelingen	4
Collegevorming	4
Sluiting	14

PROVINCIALE STATEN VAN DRENTHE

Verslag van de vergadering van provinciale staten van Drenthe, gehouden op 22 maart 2007 in het provinciehuis te Assen.

Tegenwoordig zijn:

A.L. ter Beek, Commissaris van de Koningin, voorzitter

de leden (39 in getal):

H. Baas (ChristenUnie)
J.J. Baltés (VVD)
H. Beerda (PvdA)
H.H. van de Boer (VVD)
L. Bomhof (VVD)
mevrouw K.J. Datema-Klöppling (SP)
D.B. Dijkstra (CDA)
A.H.J. Dohle (VVD)
mevrouw A.H. Fronczek (SP)
mevrouw A. Haarsma (PvdA)
E. Hemsteede (PvdA)
H.R. Hornstra (PvdA)
A. Huizing (PvdA)
S. de Jong (CDA)
mevrouw M.J. Kaal (CDA)
A. Kerstholt (VVD)
H. Klaver (CDA)
mevrouw T. Klip-Martin (VVD)
J.H. Lammers (CDA)
J. Langenkamp (GroenLinks)
H.P.K.M. Looman (PvdA)
mevrouw W.L.M. Mastwijk-Beekhuizen (CDA)
mevrouw A.H. Mulder (CDA)
R.W. Munniksma (PvdA)
P.H. Oosterlaak (SP)
mevrouw J.M. Pannekoek-van Toor (VVD)
A.G.H. Peters (CDA)
mevrouw G. Seinen (CDA)
J. Slagter (PvdA)
mevrouw G.H. Smith (GroenLinks)
mevrouw M. Stijkel-Kuijpers (ChristenUnie)
A. Timmerman (VVD)
A. van der Tuuk (PvdA)
E.R. Veenstra (PvdA)
J. Vester (SP)
mevrouw S. van de Vijver-Geitz (PvdA)
A. Wendt (ChristenUnie)
R. Westerhof (SP)
Th.J. Wijbenga (CDA)

mevrouw I.M. Rozema, griffier der staten van Drenthe

Voorts aanwezig:

mevrouw A. Edelenbosch (gedeputeerde)
S.B. Swierstra (gedeputeerde)
H. Weggemans (gedeputeerde)

Met kennisgeving afwezig:

M.A.M. Berends (PvdA)
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)

A. Opening

De VOORZITTER: Ik open de vergadering van provinciale staten (PS) (20.00 uur) en heet u allen een, ondanks dit ietwat ongewone tijdstip voor de staten van Drenthe, niet minder hartelijk welkom.

B. Mededelingen

De VOORZITTER: Ik deel de staten mee dat bericht van verhindering tot het bijwonen van de vergadering is ontvangen van mevrouw Stoel en de heer Berends.

C. Collegevorming

De VOORZITTER: Als gevolg van de besluitvorming van de staten van afgelopen week en met het oog op de collegevorming heeft de voorzitter van de fractie van de PvdA, de heer Veenstra, de afgelopen dagen gesprekken gevoerd met de fractievoorzitters van de overige partijen in uw staten. Van de inhoud van deze gesprekken hebt u kennis kunnen nemen via de verslagen die u gisteren ter beschikking zijn gesteld.

De conclusies waartoe deze gesprekken hebben geleid, zullen we vanavond met elkaar bespreken. Ik geef het woord aan de heer Veenstra.

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Vorige donderdag hebben de staten van Drenthe mij gevraagd gesprekken te gaan voeren met de partijen in de staten over de vorming van een coalitie voor de komende vier jaar.

Namens de PvdA heb ik deze gesprekken samen met Anneke Haarsma gevoerd. Zaterdag jl. hebben we het CDA en de ChristenUnie ontvangen en afgelopen maandag volgden de SP, de VVD en GroenLinks.

Ik wil de vertegenwoordigers van deze vijf partijen danken voor de open en constructieve sfeer waarin de gesprekken hebben plaatsgevonden. Van al die gesprekken hebben de staten gisteren het verslag ontvangen.

Vorige week donderdag hebben we afgesproken dat de inhoud en het juiste beleid voor Drenthe de basis moeten vormen voor de komende vier jaar. Ook zou in het college de verkiezingsuitslag terug

moeten komen. De fracties hebben verleden week al in velerlei opzichten de richting aangegeven en daarbij diverse opties (coalities) uitgesloten.

Helder mag zijn dat nu in provinciale staten van Drenthe zes partijen zijn vertegenwoordigd, zes serieuze partijen, die alle in principe in het college van GS zitting kunnen nemen.

Zoals gezegd stond in de gesprekken de inhoud en het juiste beleid voor Drenthe voor de komende vier jaar voorop. Ik ga hier niet tot in detail op in, de staten hebben de verslagen ontvangen.

Door onze rol in de gesprekken zijn de prioriteiten van de PvdA beknopter naar voren gekomen; dit is ook in de verslagen te lezen. Maar om het allemaal in balans te brengen, wil ik toch nog even in het kort de vijf prioriteiten van de PvdA nalopen.

De eerste prioriteit is: niemand aan de kant, zeker jongeren onder de 27 jaar niet. Wij spreken dan over een taskforce jeugdwerkloosheid, actieve betrokkenheid van politieke bestuurders, participatiebanen, jongeren betaalbaar laten sporten en jeugdzorg.

Ons tweede speerpunt is meer werk, en dat zien wij breed. De werkgelegenheid in de industrie blijft belangrijk net als het midden- en kleinbedrijf en de steun aan startende ondernemers. De Veenkoloniën en Zuidoost-Drenthe zijn ook belangrijk.

De derde prioriteit is wonen in prachtwijken, -buurten en -dorpen. Wij willen echt de wijk- en buurtvernieuwing in Emmen, Assen, Meppel en Coevorden de komende jaren vol doorzetten. Vandaag is een lijst met 40 prioriteitswijken bekend geworden en daarbij staat geen enkele wijk in Drenthe. Het wordt dus van nog wezenlijker belang om op dit punt echt provinciaal beleid te voeren.

Ons vierde punt is mooi en duurzaam Drenthe. Wij willen de verrommeling van het landschap tegen gaan, wij willen zorgen voor een goede landschappelijke aankleding van bedrijventerreinen, een goede overgang van buitengebied naar bebouwde omgeving. Onder dit kopje vallen ook de EHS, het terugdringen van de CO₂-belasting, milieubelasting en energiebesparing.

Onze vijfde prioriteit is de burger en de provincie samen. Wij willen een oplossingsgerichte overheid en onze belangrijkste randvoorwaarde hierbij is het behoud van de kernwaarden van Drenthe. Burger en provincie moeten elkaar opzoeken.

Op grond van de gesprekken met de fracties trek ik vier conclusies.

1. Alle zes partijen zijn het erover eens dat de afgelopen vier jaar het juiste beleid in Drenthe is gevoerd. Op hoofdlijnen werd niets gemist.
2. Geen van de partijen heeft een dusdanig afwijkende mening over het beleid in de komende vier jaar dat deze partij zich ten opzichte van de andere vijf partijen buiten spel zet.
3. Alle zes partijen zijn het erover eens dat er de komende vier jaar een accentverschuiving moet plaatsvinden in de richting van het welzijn van de inwoners van Drenthe en naar sociaaleconomische aspecten (de menselijke maat). Per partij wisselt de mening over hoe hiermee verder moet worden gegaan en hoe dit moet gebeuren, bijvoorbeeld of alleen de randvoorwaarden moeten worden geschapen of dat rechtstreeks iets moet worden gedaan richting de inwoners van onze provincie.
4. Over de richting van het beleid voor Drenthe in de komende vier jaar bestaat grote overeenstemming, dat blijkt ook uit de verslagen.

Op dit punt wil ik nog wat verder ingaan.

In alle gesprekken is de vraag naar voren gekomen hoe wij de komende jaren het beeld van de provincie kunnen keren. Vlak voor de verkiezingen ontstond in de landelijke media het beeld van de provincie

als overbodige bestuurslaag, waar politici die op hun retour zijn, werkzaam zijn. In alle lijstjes komt dan ook het woord "communicatie" terug, de burger en de provincie samen, de provincie doet ertoe, de rol van de provincie. Met elkaar, dus PS en GS samen, zullen wij er keihard voor moeten knokken om het in de media opgeroepen beeld te keren.

De Drentse burgers en de provincie samen wordt de komende vier jaren een van de centrale thema's. Alle partijen zijn het erover eens dat de komende vier jaar de nadruk moet worden gelegd op het welzijn en het sociaaleconomisch beleid. Overige prioriteiten zijn milieu en energiebesparing, werk en scholing, wonen in prachtwijken en -dorpen en het beheer van de natuur in Drenthe.

De komende periode zal ook duidelijk worden hoe ver we gaan met experimenten met goedkoop openbaar vervoer en welke taak de provincie pakt op het terrein van de zorg.

In zijn algemeenheid zijn de zes partijen van mening dat de provincie ook financieel de komende vier jaren voldoende mogelijkheden heeft.

Kortom, het zij nogmaals gezegd, de zes partijen in provinciale staten van Drenthe zijn het in hoofdlijnen eens over de koers van Drenthe in de komende vier jaren. Met elkaar staan we voor de opgave om van beleid naar uitvoering te komen. De verschillen tussen de partijen hebben voornamelijk betrekking op de uitvoering en op de vraag hoever moet worden gegaan met gratis openbaar vervoer.

De vijf verslagen bieden een mooie basis voor een nieuw collegeprogramma voor Drenthe.

Tegen de achtergrond van de grote overeenstemming over de koers in Drenthe in de komende vier jaren wil ik nu iets zeggen over de partijen die wat ons betreft gaan werken aan een nieuw collegeprogramma en die straks het nieuwe college van gedeputeerde staten gaan vormen en mijn voorstel is dat ik hier tot morgenavond nader op inga. Grapje.

De inhoud vormt hierbij de basis. Ik verwijs voor die inhoud naar de verslagen van de gesprekken en naar het verslag van de statenvergadering van 15 maart 2007.

De afgelopen vier jaren hebben de PvdA en de VVD in Drenthe het college gevormd. Gezien de verkiezingsuitslag en gelet op hetgeen hier de vorige week en in de gesprekken met de partijen aan de orde is gekomen, acht ik het niet reëel dit college de komende vier jaren door te zetten.

Met het oog op een evenwicht tussen collegepartijen en oppositie is een college dat bestaat uit de drie grootste partijen, ook geen goede keuze; ook dit is verleden week breed naar voren gekomen.

In verschillende samenstellingen is een college mogelijk dat slechts rust op de kleinst mogelijke meerderheid in de staten; ook zo'n college heeft niet de voorkeur van de staten.

Een zogenaamd links college, inclusief de ChristenUnie, behoort niet tot de voorkeursopties van die partij.

Verschillende partijen hebben voorkeursopties uitgesproken en sommige hebben daarbij aangegeven welke samenwerking of combinaties niet voor de hand liggen.

Ik trek de conclusie dat een zogenaamde smal-plusvariant het grootste draagvlak heeft in de staten. Wie de verslagen goed leest, ziet dat twee combinaties van partijen de meeste steun krijgen: CDA, ChristenUnie en PvdA en VVD, ChristenUnie en PvdA.

Alles afwegende en mij hierbij baserend op de inhoud van de gesprekken, concludeer ik dat een college van PvdA, VVD en ChristenUnie het beste tegemoet komt aan de wensen van de staten. Ik heb daar vijf punten bij.

1. De inhoudelijke prioriteiten van deze drie partijen passen binnen koers die in de gesprekken naar voren is gekomen.

2. De combinatie van deze partijen past binnen de door de staten gewenste coalitiemeerderheid.
3. De combinatie van deze partijen kan goed voortborduren op het beleid van de afgelopen vier jaren, voor welk beleid in de staten veel draagvlak is.
4. De samenwerking van twee van deze drie partijen gaat goed, zo is de afgelopen vier jaren gebleken en met deze variant is er sprake van continuïteit.
5. De ChristenUnie heeft de afgelopen vier jaren constructief oppositie gevoerd en was een winnaar bij de verkiezingen.

Vol overtuiging zeg ik daarom dat de PvdA, de VVD en de ChristenUnie in staat zullen zijn om een inspirerend, progressief en resultaatgericht collegeprogramma voor de komende vier jaren te maken.

Ten slotte nog het volgende. Ik heb verleden week over bescheidenheid gesproken. Die bescheidenheid moet ook betrekking hebben op de omvang van het college van gedeputeerde staten. Mijn voorkeur is dat uitgaande van het huidige aantal gedeputeerden wordt gekomen tot goede en uitgebalanceerde afspraken.

De heer KLAVER: Mijnheer de voorzitter. Wij verzoeken u de vergadering te schorsen.

De VOORZITTER: Hoeveel tijd denkt u nodig te hebben?

De heer KLAVER: Ongeveer twintig minuten.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering veiligheidshalve maar voor iets langere tijd.

(Schorsing van 20.12 tot 20.35 uur.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering en geef het woord aan de heer Klaver.

De heer KLAVER: Mijnheer de voorzitter. De fractie van het CDA vindt het buitengewoon jammer - het zal wel niemand verbazen - dat de PvdA het coalitieproces gaat afronden zonder haar verdere inbreng. Wij zien dit als een gemiste kans voor Drenthe.

Jammer is ook dat de aanvankelijk door de PvdA ingezette koers, slagvaardig en openheid van zaken, weer is verlaten en dat weer is teruggevallen in de sleur van oude politiek. Het lijkt wel of de Drentse PvdA aan het politiek shoppen is geweest. Iedereen mocht bij de grootste partij langskomen om zijn waren op de toonbank te leggen, waarna de sociaaldemocraten in dit huis wel uitmaken hoe het verder gaat. En dat tot vandaag ook maar iets van zichzelf, iets van de eigen ambities voor Drenthe te vertellen.

Was onze gedachte er vorige week nog eentje van interactie, nu moeten wij, helaas, vaststellen dat rechtshouden en eenrichtingsverkeer de favoriete politieke rijrichting van de PvdA in Drenthe is. De PvdA kiest nadrukkelijk voor de VVD.

De PvdA maakt een behoorlijke stap naar rechts en luistert dus slecht naar de kiezers. Er zal aan het bestaande beleid, naar wij verwachten, maar weinig veranderen en die verandering wilden de kiezers nu juist zo graag. En het zal toch niet zo worden, dat de PvdA haar sociale beleid de komende 48 maanden

moet binnenhalen dankzij de oppositie? Leg dat de kiezers dan maar eens uit in het voorjaar van 2011. Zo dicht je geen afstanden tussen burger en politiek.

Wat de PvdA wél wil, weten we nog niet echt. We wachten maar rustig af, samen met de Drentse samenleving.

Mijnheer de voorzitter. Je zult als jongere toch maar werk zoeken, of als oudere, als nieuwe Nederlander, als gehandicapte, als WAO'er of als ... vul maar in. Je wordt wel eens doodziek van het eindeloos solliciteren en je raakt gedemotiveerd van de gang naar het CWI, of het reïntegratiebureau en je kunt je teleurstellingen nauwelijks meer verwerken. Dan ben je met de komst van de ChristenUnie in het nieuwe college van GS mooi de klos. Van die partij hoef je op dit terrein niets te verwachten.

Met stijgende verbazing - en wij schrijven dat voortaan met twee a's - lasen we - en dat hebben we wel driemaal gedaan - dat werk bij die partij geen speerpunt is. Daar neemt het CDA geen genoegen mee. Wij zullen, zolang wij deel uitmaken van deze Drentse staten, alles op alles zetten om zoveel mogelijk mensen in Drenthe aan het werk te krijgen. Niemand tussen wal en schip!

Geen nieuwe bedrijventerreinen aan de A37, zegt de ChristenUnie. Wij zijn reuze benieuwd naar het oordeel van het nieuwe college - en dat oordeel zal over ongeveer een jaar gegeven moeten worden - naar de herstructurering van de glastuinbouw in Emmen. Succes daarbij!

Uit het verslag van de bespreking met de ChristenUnie blijkt verder dat die partij ook wil afrekenen met ouderen en fietsers. Drenthe moet vooral dynamisch worden. Waar heb ik dat toch eerder gehoord? Maar geen ouderen en fietsers dus.

De fietsers dan maar even. De omzet in de recreatiesector in Drenthe is ongeveer € 700 miljoen op jaarbasis. Uit cijfers van het Nederlands Economisch Instituut (NEI) blijkt dat 70% hiervan direct of indirect is gerelateerd aan het fietsen in Drenthe. Het fietsen in Drenthe is dus goed voor een omzet van € 0,5 miljard per jaar en zorgt voor maar liefst 8.400 structurele banen. Hier slaat de ChristenUnie de plank mis en daarom zeg ik: "Denk nog eens goed na."

Mijnheer de voorzitter. Het CDA vindt het een zegen dat mensen in onze samenleving steeds ouder worden en ziet hierin verantwoordelijkheden om ook voor deze mensen te zorgen als het nodig is. Hebben we in Den Haag de discussie over dubbele paspoorten, in Drenthe hebben we partijen met een dubbele agenda. De ChristenUnie bedankt de kiezers bij monde van de lijsttrekker op zijn weblog voor de flinke steun en noemt en passent dat die steun mede veroorzaakt is door regeringsdeelname. Mijnheer de voorzitter. Ik begrijp dat het de ChristenUnie niets uitmaakt met wie ze in de coalitie zit, áls ze er maar in zit.

O ja, het praktisch doorgaan met een goedwerkend team, het zittende college, daar snappen wel helemaal niets van, want drie van de vijf gedeputeerden komen niet terug. Teambuilding op papier!

Mijnheer de voorzitter. Als je het verkiezingsprogramma van de VVD leest dan herken je daarin, zoals je mag verwachten, echt liberale opvattingen. Blauw bloed pur sang. Maar als je de verslaglegging leest van het gesprek tussen delegatie van de VVD en de onderhandelaars van de PvdA dan raak je de politieke weg kwijt. En onze conclusie is dat hier door de VVD sociaal wenselijk gedrag is vertoond. Er wordt in het verslag maar liefst op bijna een halve pagina zwaar accent gelegd op de sociale economie en dan vooral op armoede. Op zich is dat bemoedigend, maar in het hele verkiezingsprogramma van de VVD hebben wij het woord "armoede" niet kunnen vinden. En voor de zekerheid hebben we ook nog maar even de verkiezingstoespraak van de lijsttrekker van de VVD gelezen, de toespraak die zij op

3 februari hield op het TT-circuit bij de start van hun campagne. Ook in die toespraak staat het woord "armoede" , helaas, niet.

Wat kan er dan veel veranderen en snel veranderen en wat zullen de bijna 32.000 VVD-stemmers in Drenthe verrast zijn. Ook hier nog even de dubbele agenda: in de wandelgangen van dit huis is de VVD het eens met het CDA, gesteund door het citaat van de heer Swierstra uit 2003, dat een breed college ook prima dualistisch kan zijn en hier, in deze politieke arena, trekt de VVD gewoon een andere jas aan en zet zij de hakken in de wal.

Mijnheer de voorzitter. Het CDA is natuurlijk voor verbreding van kennis van wie dan ook, maar om nu te roepen dat er een gymnasium voor techniek moet komen, gaat ons te ver. Dat kan best socialer. Wij zien meer in taalontwikkeling van jonge kinderen in arme stadswijken, ook al staan die niet op de lijst van mevrouw Vogelaar. Kortom, wat is nu de echte VVD? Wie het weet, mag het zeggen.

Mijnheer de voorzitter. Ik kom tot een afronding.

De nu beoogde coalitie van PvdA, VVD en ChristenUnie heeft de steun van 51% van de Drentse stemmers en dat is precies de helft plus een. Maar wij denken dat deze coalitie niet brengt wat Drenthe had verwacht op 7 maart jl., niet brengt wat Drenthe nodig heeft.

Het CDA wenst de partijen die verder gaan onderhandelen alle succes toe om te komen tot een goed akkoord. En we wensen ze ook succes toe bij het zoeken naar een evenwichtige verdeling van de vijf zetels in gedeputeerde staten. Overigens, bij een krimpende omvang van de staten van 51 naar 41 zetels mag er wat ons betreft ook een reductie plaatsvinden naar vier gedeputeerden.

Via de publieke regionale omroep RTV Drenthe hebben we in woord en gebaar gehoord en gezien dat de lijsttrekker van de ChristenUnie ons de komende jaren een lerende rol toedicht in de oppositie. Mijnheer de voorzitter. Deze leergang is zojuist begonnen. Wij zullen constructief oppositie voeren, dat mag van ons verwacht worden. Maar we zullen niet nalaten te proberen wat wij onze kiezers beloofd hebben, te verzilveren. Want, voorzitter, tussen rood en blauw zit heel veel wit.

Mevrouw KLIP: Mijnheer de voorzitter. Ik zal het kort houden, maar wil toch beginnen met het geven van een korte reactie op de bijdrage van de heer Klaver, de lijsttrekker van het CDA.

Na de bijdrage van de heer Klaver in de richting van de PvdA en de ChristenUnie te hebben gehoord, moet ik constateren dat de samenwerking van het CDA met deze twee partijen sowieso niets was geworden.

Na de woorden van de heer Klaver in de richting van de VVD is mijn enige reactie dat ik nu niet ga pingpongen. Ik constateer alleen dat er bij de heer Klaver wel sprake is geweest van enige vorm van selectief lezen van het verslag.

De discussie over het aantal gedeputeerden - de heer Klaver spreekt de wens uit dat het er vier worden - is nu überhaupt nog niet aan de orde, want het zetelaantal is mijns inziens het sluitstuk van het proces dat vandaag start. Maar omdat de heer Klaver een relatie legt met de daling van het aantal statenleden, wil ik er toch op wijzen dat de beslissing daartoe op volledig andere gronden is genomen.

Voorzitter. Ook wij vonden de afgelopen week een heel spannende week en wij danken de PvdA voor de heel zuivere wijze waarop die partij het traject heeft vormgegeven. En natuurlijk zijn wij blij met de uitnodiging van de PvdA. En natuurlijk zijn wij het eens met een continuering van het breed gesteunde beleid dat wij de afgelopen vier jaren met de PvdA hebben vormgegeven. En natuurlijk verheugen wij ons op de samenwerking met de ChristenUnie.

Wij gaan dan ook graag in op de uitnodiging van de PvdA en wij zien voldoende mogelijkheden om op collegiale wijze tot de formulering van een collegeprogramma te komen, samen met de PvdA en de ChristenUnie.

Wij verheugen ons op die samenwerking in het college, maar wij verheugen ons ook op de samenwerking met de andere partijen in de staten. En ik ga ervan uit dat ook het CDA recht doet aan de uitspraken die het al eerder heeft gedaan, namelijk dat er heel constructief oppositie zal worden gevoerd. Ik hoop dat ik de woorden van de heer Klaver zo mag vertalen, dat hij daar vandaag mee begonnen is.

De heer OOSTERLAAK: Mijnheer de voorzitter. Welke kant moet het met Drenthe uit, daarover heeft de kiezer zich op 7 maart uitgesproken. Zoals wij het zien, betekent de uitspraak van de kiezer - winst voor de ChristenUnie en de SP - een ruk naar links. Een keuze voor het stoppen van de tweedeling, een keuze voor meer samenhang, voor niemand aan de kant of hoe men het ook maar wil noemen.

Ook in de gesprekken die de afgelopen week gevoerd zijn, is dit beeld naar voren gekomen. In die gesprekken kwam ook naar voren dat er niet alleen sprake moet zijn van een voortzetting van het beleid van de afgelopen vier jaren, maar ook van nieuwe accenten.

Deze mening dient ook in het beleid van het nieuwe college een vertaling te krijgen. De heer Veenstra heeft dit ook in zijn inleiding gezegd, maar zijn conclusie is dat PvdA, VVD en ChristenUnie het college van GS moeten vormen.

Of een coalitie van PvdA, VVD en ChristenUnie de meest ideale combinatie is om een dergelijk beleid handen en voeten te geven, zal uiteindelijk de toekomst leren. Wellicht komt er de komende dagen een mooi akkoord tot stand maar of men er werkelijk in zal slagen om duidelijk andere accenten in het beleid te leggen, vragen wij ons ten eerste af. Naar ons idee is deze combinatie gewoon niet de meest logische keuze. Wij denken dat er op zijn minst een college moet komen met meer inbreng van linkse politieke partijen, minder neoliberal en meer sociaal. En bovendien, als een coalitie bij de verkiezingen klop heeft gehad dan ligt het in onze beleving minder voor de hand dat die coalitie gewoon doorgaat, zij het aangevuld met een kleinere partij, ook al was die kleinere partij een winnaar bij de verkiezingen. De PvdA kiest er niet voor de SP bij de collegeonderhandelingen te betrekken. Dat is op zich spijtig, spijtig voor de kiezers van de PvdA en de SP, omdat een college met die partijen, de grootste partij en de grootste winnaar bij de verkiezingen, de meeste kansen biedt voor een beleid waarbij de gewone mensen in Drenthe gebaat zijn.

Wij hadden gehoopt op een keuze met meer lef, een keuze die meer recht aan de uitspraak van de kiezer zou doen.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Ook in Drenthe is een keuze gemaakt. Er is gekozen voor een coalitie van PvdA, VVD en ChristenUnie, een unieke combinatie mag ik wel zeggen: twee seculiere partijen samen met een christelijke partij, die nog niet zolang geleden door velen in dit land als weliswaar serieus maar toch ook wel als een beetje sektarisch werd beschouwd. Een combinatie, die voor zover ik weet, in een enkele andere provincie voorkomt of gaat voorkomen. Het zegt iets over de deelnemende partijen: ze durven elk vanuit de eigen visie op de maatschappij grenzen te verleggen. De achterban van de ChristenUnie zal wellicht verbaasd of misschien zelfs enigszins verontrust de wenkbrauwen fronsen, want PvdA, VVD en ChristenUnie, kan dat eigenlijk wel?

Aan die drie partijen is nu de taak om er de komende vier jaren goed beleid van te maken. Aan de fractie van de ChristenUnie is ook de taak om uit te dragen, zowel naar de eigen achterban als naar de burgers van Drenthe, dat de overtuiging waar de ChristenUnie voor staat in het te vormen college niet zal worden vervaagd of verkwanseld.

Voorzitter. De verkiezingsuitslag gaf al een voorgevoel. Het is een voor de hand liggende combinatie: ervaring uit een goed functionerend college met een partij die gewonnen heeft en eraan bijdraagt dat de kiezers in meerderheid zich in het nieuw te vormen college kunnen herkennen. Ik erken het - de heer Klaver heeft gelijk - een kleine meerderheid.

In het verslag van het gesprek van de PvdA met de ChristenUnie is te lezen dat voor ons ook de optie PvdA, CDA en ChristenUnie een goede zou zijn geweest. Dan zou ook Den Haag in Drenthe worden gekopieerd. Dat zou wellicht ook voordelen hebben gehad.

Maar elke provincie heeft haar geschiedenis. Het liep hier - en dat heeft ook te maken met de afgelopen jaren - anders. En ook het CDA, de SP en GroenLinks zijn vertegenwoordigd in de staten en hebben daar de belangrijke functie het college bij de les te houden en waar mogelijk te corrigeren en eigen initiatieven te ontplooiën. Immers, zonder een goede en constructieve oppositie is de democratie dood. Laten we ieder in onze eigen rol aan de slag gaan. En wat de ChristenUnie betreft: wij willen er graag iets moois van maken, om die woorden van de voorzitter nog maar eens te gebruiken.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ik sta hier toch wat teleurgesteld en dan nog niet eens zozeer omdat wij niet tot de uitverkorenen behoren, maar omdat ik dacht dat het vanavond vooral over de inhoud zou gaan. Die inhoud heb ik totaal gemist.

De heer Veenstra heeft zijn rol van informateur vervuld, zoals op 15 maart was afgesproken, de gesprekken zijn geweest, de verslagen zijn openbaar, iedereen kan zien wat er gezegd is en de conclusie moet zijn - de heer Veenstra heeft het zelf ook al gezegd - dat de verschillen minimaal zijn.

Maar er is toch een keuze gemaakt en hoe is die keuze dan tot stand gekomen? Wat is nu het werkelijke verschil tussen het CDA en de VVD? Welk punt denkt de PvdA nu waar te kunnen maken, wat met het CDA niet zou kunnen? Wat is het verschil tussen GroenLinks en de ChristenUnie als kleine partij die aan kan schuiven?

Puur inhoudelijk mis ik dus de argumentatie en dat vind ik heel erg jammer, want nu vraag ik mij af waar wij de afgelopen week mee bezig geweest zijn.

Op de verkiezingsavond zeiden velen in deze zaal al dat de combinatie waarvoor nu is gekozen, er uit zou komen en waarom moest daar dan nog een week over gepraat worden? Waarom was er een informateur nodig, een rol die de heer Veenstra op zich nam?

De heer KLAVER: Wat bedoelt de heer Langenkamp met "informateur"?

De heer LANGENKAMP: De heer Veenstra zei op 15 maart geen behoefte te hebben aan een informateur van buitenaf en in de verslagen staat dat hij de rol van informateur op zich neemt. De vraag die de heer Klaver mij stelt, wil ik daarom doorspelen naar de heer Veenstra. Wat was de rol van de heer Veenstra als informateur in deze dagen en hoe is hij op basis van de gesprekken tot zijn keuze gekomen? Ik vraag puur naar de inhoud. Waar ligt het verschil? De heer Veenstra zei namelijk in een zin dat er twee mogelijkheden waren, een combinatie van PvdA, VVD en ChristenUnie of een combinatie van

PvdA, CDA en ChristenUnie. Zonder een enkele argumentatie is het de combinatie PvdA, VVD en ChristenUnie geworden. Ik snap dan ook niet waarom wij elkaar deze week zo hebben beziggehouden. Omdat de heer Veenstra er toch wat over gezegd heeft en omdat ik dat verleden week ook al heb gedaan wil ik even ingaan op het aantal gedeputeerden. Ik heb verleden week gerefereerd aan de uitspraak van de heer Weggemans dat het wel met eentje minder kan. Maar zonder dat hiervoor enige argumentatie is gegeven, wordt nu uitgegaan van vijf gedeputeerden. Ik hoor graag de argumentatie hiervoor .

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. De reacties waren een beetje voorspelbaar, als ik eerlijk mag zijn. Wij hebben een keuze gemaakt op basis van de gesprekken die hebben plaatsgevonden en ik weet zeker dat de drie partijen die nu aan de slag gaan, in staat zijn om inspirerend, progressief en resultaatgericht een collegeprogramma met lef te maken. In dat verband heb ik heel veel respect voor de bijdrage van de SP, want die partij daagt ons uit met een goed sociaal beleid voor Drenthe te komen voor de komende periode en die handschoenen pakken we graag op.

Ik ben verbaasd over de bijdrage van het CDA, want eigenlijk zegt de heer Klaver dat er sprake is van een groot verschil tussen zijn partij en de drie partijen die nu met een collegeprogramma aan de slag gaan. Is het dan vreemd dat deze combinatie aan de slag gaat met het opstellen van een collegeprogramma?

Ik denk dat de partijen die nu aan de slag gaan, in deze staten op een stevige meerderheid kunnen rekenen, namelijk 24 van de 41 zetels.

De heer KLAVER: Ik moet de heer Veenstra er toch op wijzen - het zal voor hem overigens geen nieuws zijn - dat een tekst in het verkiezingsprogramma van een partij volstrekt anders kan zijn dan de tekst die in het verslag staat van het gesprek van die fractie met hem en mevrouw Haarsma. Ik wijs in dit verband fijntjes op het begrip "werk", waarvan tot onze verbazing in het verslag van de bespreking met de ChristenUnie staat, dat het geen speerpunt kan zijn. De heer Veenstra mag dan zeggen verbaasd over ons te zijn, maar dat is wel een beetje te gemakkelijk scoren.

De heer VEENSTRA: De heer Klaver kan van mij aannemen dat werk een heel prominente plaats in het collegeprogramma zal krijgen.

De heer KLAVER: Dan wens ik de heer Veenstra veel plezier met de ChristenUnie.

De heer VEENSTRA: Waarvoor dank.

Nogmaals, de drie partijen gaan de komende weken aan de slag met een inspirerend, progressief en resultaatgericht collegeprogramma met lef. Ik heb er alle vertrouwen in.

We zullen met een mooi programma komen en wij zullen tussentijds hierover verantwoording afleggen en als het zover is zullen wij verantwoording afleggen over het collegeprogramma.

TWEEDE TERMIJN

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ik moet mijn vraag over de inhoudelijke verschillen herhalen, want daarop is geen antwoord gekomen. Waar zijn we de afgelopen week mee bezig geweest als de heer Veenstra nu zegt voor de ervaring uit het verleden te kiezen?

De heer VEENSTRA: Wij denken dat wij met name inhoudelijke gesprekken hebben gevoerd. De heer Langenkamp zal de verslagen daarvan hebben gelezen en dan heeft hij ook gelezen dat er inhoudelijk, dus naar de toekomst toe, tussen de partijen niet zulke grote verschillen zijn.

Wij hebben bekeken hoe de sociale kant, het milieu en het energiebeleid, zaken die wij allemaal belangrijk vinden, in de verschillende lijstjes zijn opgenomen. Alles bij elkaar opgeteld en sommige dingen ervan afgetrokken zijn wij op deze keuze uitgekomen. Daarnaast hebben wij natuurlijk ook meegenomen wat er in de gesprekken en op 15 maart in de staten over de combinatie van verschillende partijen is gezegd.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Ik constateer dat ik dus nog geen antwoord krijg.

De heer VEENSTRA: Voorzitter. Ik denk dat ik voldoende antwoord heb gegeven. Ik heb in mijn bijdrage gezegd welke conclusies wij uit de gesprekken hebben getrokken. In die gesprekken zijn inhoudelijke punten aan de orde geweest als communicatie met de burger, de burger en de provincie samen en de nadruk op welzijn en sociaaleconomisch beleid. Die punten zijn in alle gesprekken naar voren gekomen, zij het in het ene gesprek wat meer dan in het andere. En al die punten samengevat, gecombineerd met alle andere elementen die in de gesprekken naar voren zijn gekomen, leiden tot dit voorstel.

De heer LANGENKAMP: Met alle respect, ik heb de verslagen ook gelezen en ik heb geconstateerd dat er weinig verschillen zijn. De heer Veenstra heeft dit trouwens ook al gezegd. En juist daarom is mijn concrete vraag wat de heer Veenstra denkt te bereiken met een college met de VVD wat hij niet zou kunnen bereiken met een college met het CDA.

De heer VEENSTRA: Ik heb gezegd dat de inhoudelijke prioriteiten van de drie partijen passen binnen de koers die in alle gesprekken naar voren is gekomen. Dus wat deze drie partijen naar voren brengen, past in de lijn die alle zes partijen naar voren hebben gebracht.

De combinatie van deze partijen past binnen de gewenste coalitiemeerderheid in de staten. De combinatie van deze partijen kan voortborduren op het beleid van de afgelopen vier jaar, waarvoor in de staten veel draagvlak is. De samenwerking tussen twee van de drie partijen werkt goed, zo is de afgelopen vier jaren wel gebleken. De andere partij heeft absoluut constructief oppositie gevoerd en was bovendien bij de verkiezingen een winnaar.

Mede gelet op de bijdrage van het CDA in eerste termijn vind ik het logisch dat wij bij deze drie partijen zijn uitgekomen.

De heer KLAVER: Mijnheer de voorzitter. Zou de heer Veenstra kunnen toelichten wat hij met zijn laatste zin bedoelt? Ik ben daar wel heel nieuwsgierig naar.

De heer VEENSTRA: De heer Klaver spreekt over een gemiste kans voor Drenthe, hij geeft- ik zal het voorzichtig zeggen - de ChristenUnie een veeg uit de pan en hij zegt dat de VVD niet helemaal duidelijk is. De heer Klaver heeft dus nogal wat met deze partijen en dat hebben wij naast de net door mij genoemde punten gelegd en daarbij meegenomen.

De heer KLAVER: Dat was niet mijn vraag. De heer Veenstra relateerde zijn opmerking over de oppositie die de afgelopen vier jaren is gevoerd aan mijn eerste termijn. Maar wat zijn de overeenkomsten tussen die oppositie en mijn eerste termijn? Dat moet de heer Veenstra nu maar eens uitleggen.

De heer VEENSTRA: De heer Klaver heeft mij verkeerd verstaan. Ik heb in mijn eerste termijn vijf punten genoemd op grond waarvan ik tot deze keuze ben gekomen. Ik begrijp dat de heer Klaver daar niet blij mee is - dat heb ik ook gezegd - maar wat de heer Klaver in zijn eerste termijn heeft gezegd, zou als een zesde punt beschouwd kunnen worden.

De beraadslaging wordt gesloten.

D. Sluiting

De VOORZITTER: Wij zijn hiermee aan het eind van onze beraadslagingen gekomen. Ik sluit de vergadering.

(De vergadering wordt om 21.05 uur gesloten.)

Vastgesteld in de vergadering van provinciale staten van 18 april 2007.

,voorzitter

,griffier